

ANTROJI DALIS

MOKSLAS, MENAS, LITERATŪRA

D R A U G A S

Saturday supplement

1994 m. sausio mėn. 15 d. / January 15, 1994

Nr. 10(2)

KERTINĖ PARAŠTĖ

1993-ieji metai — darbiečiams valdant

Kūčiu diena per „Vakarinį naujienų“ radijo programą Čikagoje Lietuvos premjerius Adolfas Šleževičius, kalbėdamas Amerikos lietuviams, atvira ir dalykiškai pasiskakė, kokie buvo ryškiausiai išvyskiai Lietuvoje 1993 metais. Svarbiausiai — rusų kariuomenės išvedimais ir lito išvadomais. Pasiektą ekonominę stabilizaciją, padaryta pažanga, tvarantį su organizuotais nusikaltimais, vestas dialogas su Tarptautiniu valiutos fondu. Vyko susitikimai su Japonijos, Kinijos ir kitomis vyriausybėmis, bendradarbiavimas tarp Baltijos valstybių, dialogas su NATO. Padaryti reikiamai susitarimai su Rusija ir pradžia geresniu santykiumi su Lenkija, o išsiuviu atžvilgiu priimta geresnis piliebės įstatymas.

Kadangi patiemis svarbisiems pasiekimams akstina davė detiniai, tai LDDP įnašas per 1993 metus buvo labai skurdus.

Ekonominė stabilizacija, pasireikšusi labiau pinigų problemų įveikimu, gali reikštai stagnaciją pramonėje ir prekyboje, o ne ekonominį progresą. Darbietių turėdami prezidentūrą, premjero postą ir daugumą Seime, tos politinės galios neišnaudoto reikiamoms reformoms vykdys. Brazauskas atrodo, praranda retą galimybę pasirodyti istorijos kaip stiprus, demokratikas ir efektyvus politikas.

Premjeras Šleževičius, girdime, dažnai būna užsienyje, o Lietuvos lankosi provincijoje, norėdamas informuoti, ir sakoma, kad jis žino, kas Lietuvos ir užsienyje darosi. Nematyti tačiau, kad su tuo žinojimu jo vyriausybė ką nors efektyviaus veiktu. Iš viso nematyti LDDP valdžios ideologinės krypties nei užsienio, nei vidaus politikoje. Tarsi su Maskva jiems sunku, nes bet koks derybos mūsų nusileidimas oportenijos laikomas kone tautos išdavimui. Derybų be nuolaidų nėra, o ypač su stipriu oponentu. Brazauskas populiarumas tikriausiai tebora didelis dėl dešinės partijų nepasikeitusios laikmenos ir ju nesugebėjimo pristatyti dalykiškas alternatyvas problemoms spręsti.

Apie 1993 metų Lietuvos ekonomiją galime pasakyti, kad kad Čikagoje: „More of the same“, kas lietuvių skambėtų: „daugiau to paties“ — tas pata, kas

Su gyvaja tautodaile artimiau susipažistant

SOFIJA JELIONIENĖ

Rudenėjant Lietuvos kaimo žmonės, surinkę iš laukų ir daržų derlių, apdrojė linus, iškarė vilnas, „atsipūdavo“. Ilgi rudens ir žiemos vakarai buvo skirti kitiems būtinimiems darbams: reikėjo aprūpinti šeimą drabužiais, apavu, pasigaminti namų apyvokos daiktų, rakantru, padargu. Merginoms rūpėjo savo kraicio skrynia papildyti audiniai, meginiai, drobių riešimais, kad priliams atvažius, būtų kuo pasididžioti. Anuomet viskas — nuo branktelio iki rūdinės, veltinių, gėnių, duknų — buvo pačių pasigaminama, nors gyvenimo slygona tiems darbams nebuvò palankios. Todar labiau stebina mišių liaudies sumanumas, darbostumas, žavi paprastas kaimo žmonių meniški sugėbėjimai. Tačiau anie laikai — jau tautos istorijos dalis, medžiaga įvairių sričių studijoms. Ir kyla klausimas, ar tie „balansas gadytis“ darbai, nemokytu žmonių kūryba iš viso verti kokiui nors studijų? Juk šiai moderniai laikais esame prate matyti tobulai pagamintus

cija Lietuvos sudaré didžią nesiaiskumą ir keblumą išsirovės daugumai. Dar dabar pagrindinės išeivijos organizacijos nežino kaip elgtis prezidento Algirdo Brazausko atžvilgiu. Lietuvos dešiniemis, strodos, ir vėl prireikė išeivijai. Kada jie buvo valdžioje, tai lyg iš aukšto į mus žiūrėjo, o dabar ne vienas jų politiniu vadu jau pasirodė Amerikoje su savo idėjomis ir veiklos planais.

Vytautas Landsbergis lapkritio mėnesį Čikagoje išeiviams įtikinčiai nulvietė įvairius pavojus, gresiančius Lietuvai iš kaimynų. Savo dešinei išeiviams jis, antra vertus, sumaičių jų galvojimus: ar remti Landsbergį kaip asmeni, nekreipiant dėmesį į jo konseruatorijos partiją, ar remti pakiršas dešiniųjų grupuotes, iš kurių viena būtų konservatorija. Kaip ir anksčiau, išeiviai 1993 metais ir toliai rodė savo politinių naimų bei kraito padėties nesupratimą, vienklaipdžiai i viena: prezidento titulu su darbiečių partija ir simpatijes Vytautui Landsbergiui su konservatorijos partija. Iš viso, strodos, kad ir toliai iš išeivij bus norima gauti tik pinigų, o patarimai ar pastabos, ar ekspertizas, kaip nebuvo, taip ir nebūtų išlekomi. Išeiviai patys pradėjo tai atskirkai suvokti pradžios metais ir ima nutarti daugiau savais reikalais rėptinti. Vis dėlto patyrėme daugiau nei išmėtingai rūpinasi kaišienybė. Pavyzdžiu, skaičiame, kad Ylakiuose buvo demonstracijos prieš ambasadorius Stasio Lozariočio iškėlimą iš Washington'o. Negirdita, kad ten būtu buvę demonstracijos už tai, kad Šiaurės būtų bulviu, mėsos ir užlektinių šilumos. Visai opozicijai stokojo dalykiškumo ir savo kraito realybės nuovokos bei ryto paruočių konkretus etonominius pasitūlymus.

Jonas Pabedinskas

Pradžiaus metų politinė situacija: vyriausybės kryptis, kai kurios iš išeivijos išmėtingai rūpinasi kaišienybė. Pavyzdžiu, skaičiame, kad Ylakiuose buvo demonstracijos prieš ambasadorius Stasio Lozariočio iškėlimą iš Washington'o. Negirdita, kad ten būtu buvę demonstracijos už tai, kad Šiaurės būtų bulviu, mėsos ir užlektinių šilumos. Visai opozicijai stokojo dalykiškumo ir savo kraito realybės nuovokos bei ryto paruočių konkretus etonominius pasitūlymus.

Longva išardyt, bet kai stakles reikia vei sustatyti. (dėlto, priklausy) Lietuvos tautodailės instituto Čikagos skyrius parolinkintas į Tautodailės galeriją, Lietuvos dėlto muziejuje, Lemont'e Maironio rankose. Jeunieji parodos lankytai (apie 150 Maironio lituanistikos mokyklos vyresniųjų mokiniai su mokytojais ir neįprastais būryba skauti ir skautu su savo vadovais) turėjo progos pabandyti austi. Tik tie neklaidėsi staklės vis kaičiai nelygai prisimūdavo... Kaip gi, audimas — labai kruopitas, reikalaujantis daug laiko ir kantrybės, darbas. Labai naujus dėvanele mokaleivius apdovanavo Aldona ir Antanas Raučiai, paruočių įdomius galvo-

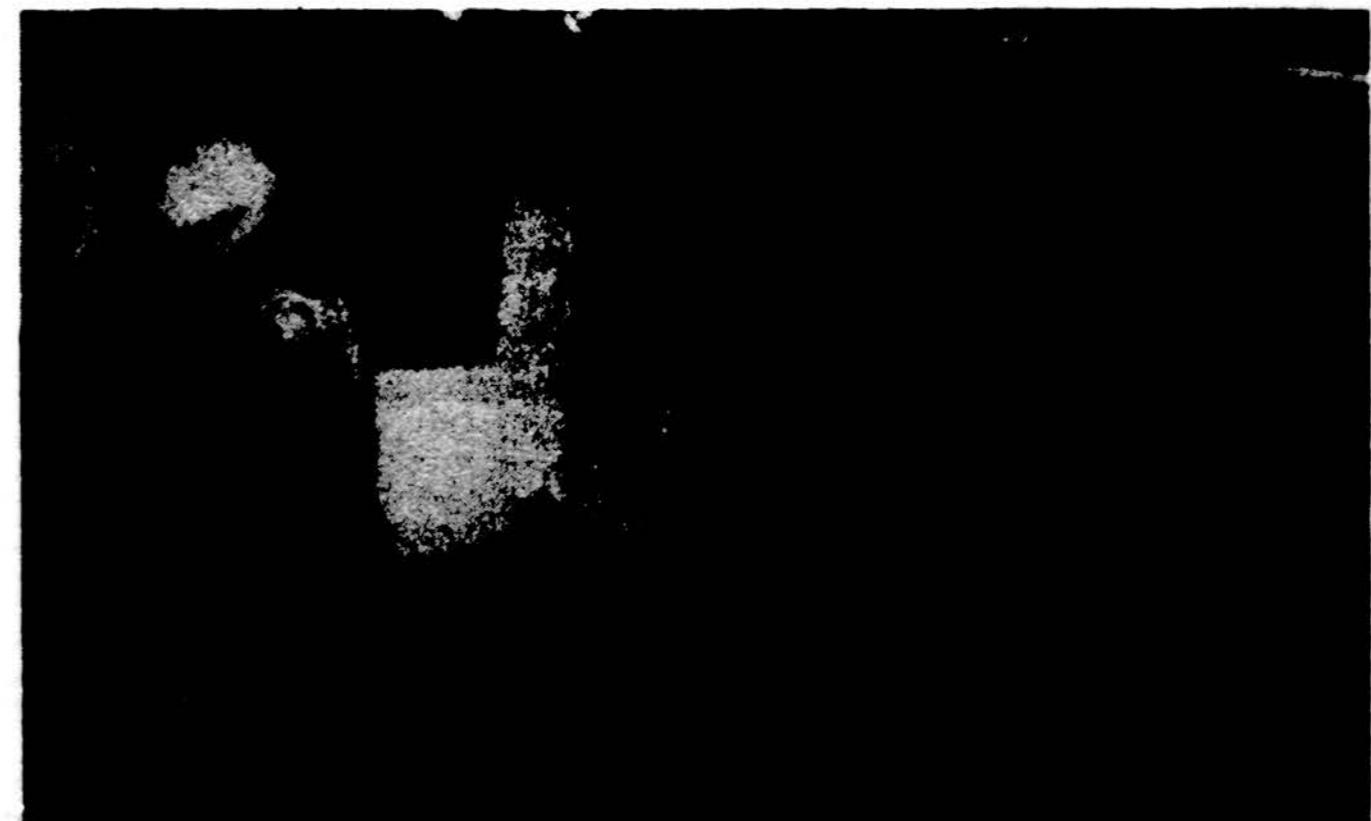

Lietuvos tautodailės instituto Čikagos skyrius nėra Ilona Rūbiénė demonstruoja audimą Maironio Maironio rankose.

Linda Voledikos nuotraka

Jelioniene, Zina Žilvinaitė, Linda Voledikė, Maryta Galiauskienė, Audronė Tamulienė, Dalia Varankaitė, Vytautas Rūbas, Lydija Liepinaitienė, Marija Krauchunienė, Ilona Rūbiénė.

Longva išardyt, bet kai stakles reikia vei sustatyti. (dėlto, priklausy) Lietuvos tautodailės instituto Čikagos skyrius parolinkintas į Tautodailės galeriją, Lietuvos dėlto muziejuje, Lemont'e.

Rūbiénė, Ilona Rūbiénė, Rugilė Šlapauskienė, Audronė Tamulienė, Aldona Underienė, Lakštuonė Vėtiénė. Audėjos jau ruodinti staklės praleisti daugelį dienų ir valandų, nes 1994 metų vasarą Lietuvos vyksiantai

Dainų šventei ruošiantis bus užsakymu šokėjų tautiniams drabužiams išsusti.

Staklės dešinėje — žiaudinukų karalystė. Boluoja balti (iš Nukelta i 2 pal.)

Gyvoji tautodailė

(Atkelta iš 1 psl.)

geriamų šiaudelių daryti), auksu sublizga iš tikrų kvietinių arba ruginiu šiaudu suvertos įvairios geometrinės figūros, žvaigždės, įdomūs glaistytū šiaudelių ornamentai. Šonu vos pastebimai supasi iš Lietuvos atvežtas „marčios sodas“, lyg koks dižiulis korys.

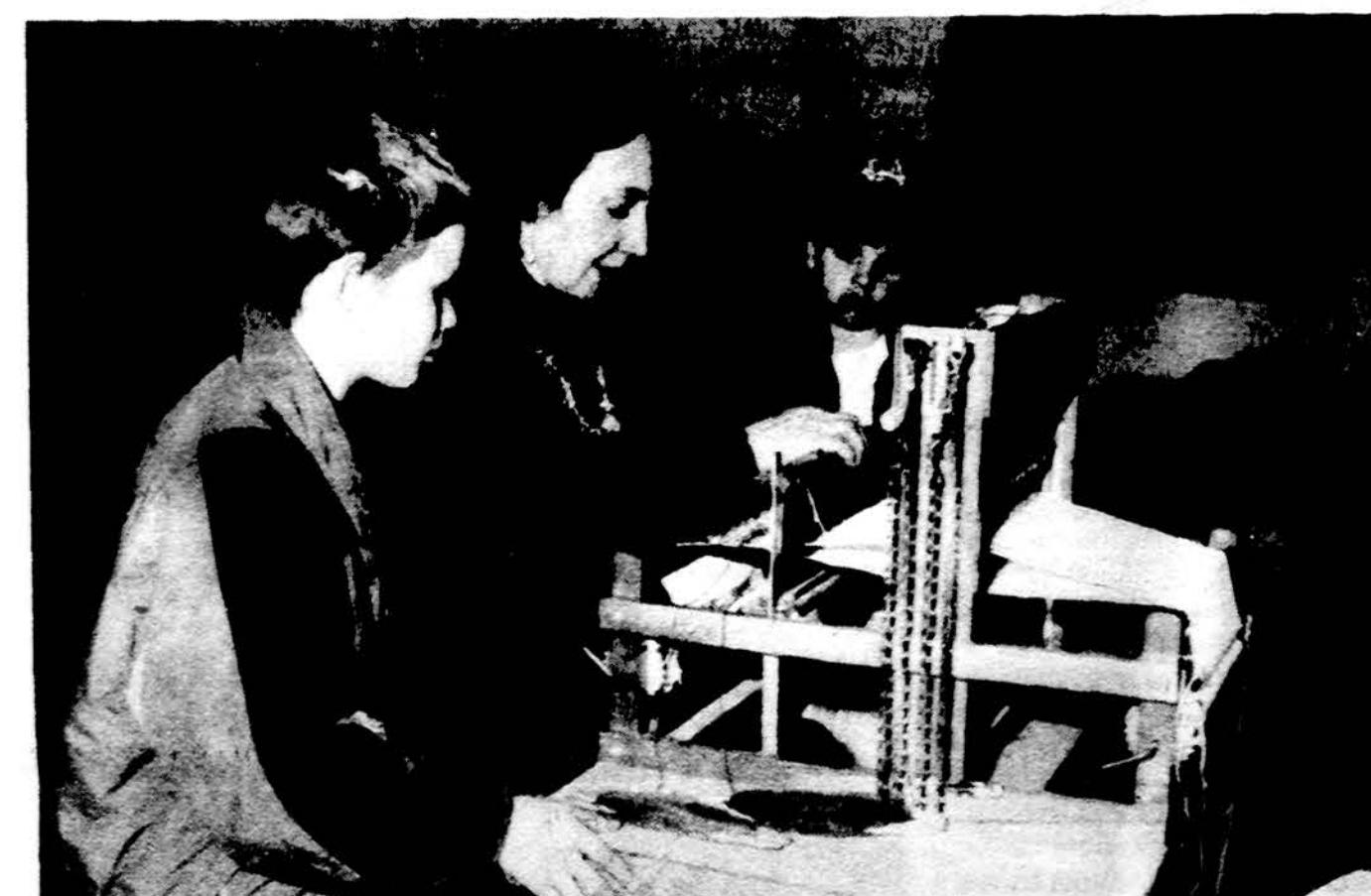
Abi šiaudinukų kūrėjos – Marija Krauchunienė ir Paulina Vaitaitienė – šiaudelius karpo, drėkina, glaisto, klijuoja, veria ir – prieš akis vėl naujas šiaudinius šedevras. Paulina Vaitaitienė pasakoja lankiusi tik šešias Amerikos lietuviųtės Helen Pius vestas pamokas. Vėliau pasireiškė jos pačios talentas. Jos suruktais šiaudinukais buvo puošiamos Kalėdu eglutės Boston'e, Cincinnati ir Čikagos miesto rotušėje (City Hall). Abi su Marija Krauchunienė yra puošusios eglutes University of Illinois at Chicago, O'Hare aerodrome ir kitur.

Jadvygos Penylienės ir Zūnės Žilevičiūnės skutinėjami margučiai prasta kačiukais, tulpele, žvaigždutėm, sodyba su lietuvišku kryžiumi. Šalia Liudas Volodka vaško lašeliais igudusiai marginiai ir visomis spektro spalvomis juos dažo. Tokiais suvenyrais su pasididžiavimu galima apdovanoti mūsų kitaicius draugus.

Daugelio dienėmis patraukė puodų žiedimas. Lietuvoje dabar labai populiarūs būtinės lietuviškos keramikos liaudišku stiliumi dirbiniai (ir ne vien dėl jų būtinės naudos). Šiuo liaudies meistrui, puodžiai vadinamu, čia nematėme; šalia kibirelių su moliiu, dažais ir dar kažkokia skysto pavadalio tyre darbavosi ir dvi „puodes“: keramikė Maryte Gaižutienė ir jos pagalbininkė Rita Rūbaitė. Labai įdomaus ašočių, vazelių, dubenų žiedimo

„Gyvosios tautodailės“ parodos metu, Lietuvių dailės muziejuje, Lemont, Illinois, audėja Lydija Liepinaitienė rodo, kaip sudaromas juostos rāstas.

Violeta Smiliauskaitė-Fabianovitch prireikėjo mažu stakelių siékina jauniesiems audimo darbą.

Liudo Volodko nuotraukos

darbo eiga smalsiai sekė jaunios iš vyresnių kartos lankytėtojai.

Pagaliau ant vieno stalo šaltu, raniu bližgesiu sužibę lietuviškais ornamentais nerūdijančio sidabro (sterling silver) archeologinio pavyzdžio papuošalių: sagės, apyrankės, žiedai, ženklieliai su Vyčiu. Elegantiški, skonigai iškalta. Apie šios rūties darbą aiškina rodinių meistrės (ir vėl moterys): Judita Jozaitienė ir Tayida Rudaitė. Čia jau tenka spręsti mūsė kalbiui pozūriu: jei vyrai – kalviai, šaltkalviai, aukšakaliai, tai kaip turėtų vadintis šios kūrėjos?

Nors nedidutės buvo visos šios dirbtuvėlės, tikriau kertelės bendroje priekinėje muziejaus salėje, tačiau lankytøjai, liaudies meno mėgejai, daug ka naujo pamatė. Cia ne tik buvo rodoma, kaip ankstyvoji mūsų liaudies kūryba vystėsi; kiekvienas čia apsilankęs juto atlikėjų didelę meilę pamėgtai liaudies meno sričių. Jie ne tik mechaniskai rodo ką dar, bet ir nuoširdžiai aiškino, lyg kviečė kvedamais susidomėti, daugiau sužinoti apie mūsų liaudies meno pačias giliausias ištakas. Ypač džiugino vaizdas, matant prie pamėgtos kūrybinio darbo palinkusius viduriniuosius ir jaunosios kartos atstovus. Tuos, kurie neturėjo laimės paliesti mūsų kaimo močiūkių austų plonumą drobiniu, atsigulti ant iškendėnti, pūpsančiu patalu, aptiestu margaspalvėmis, raštutomis lovatiesėmis. Todėl nenuostabu, kad iš amerikietių audėjų (berodas, škotų kilmės) Kati Meek, susipažinusi su mūsų audejomis, kartu keliai į Lietuvą, lankė muziejus, susitinkėdamas su tenykštėmis audejomis, domédamas iu darbo metodais.

* * *

Šia proga reikėtu trumpai paminėti kai ką iš Lietuvių tautodailės instituto Čikagos skyrius turi veiklos. Šis skyrius, Aldonos Veselkienės pastan-

Lietuvių tautodailės instituto Čikagos skyrius narės prisijungiai išvysti Lietuvių tautodailės dirbtuvės rinkinio, padovanoto skyrius archyvui, Tautodailės instituto galerijoje, Lietuvių dailės muziejuje, Lemont, Illinois.

gomis 1980 metais įsteigtas, iš jungėsi dailininkų Anastazijos ir Antano Tamošaičių Kanadoje iškurtą 1977 metais pradėjusį veikti Lietuvių tautodailės institutą. Jo tikslai – rinkti, tirti ir išlaikyti senąjį lietuvių liaudies meno, kurį bei puoseleti naujajai tautodailės. Čikagos skyrius turi 63 narus. Nuo 1987 metų jo pirmininkė yra Vida Rimienė, sekretorė – Kristina Vaiciškinienė, iždininkė – Laskuone Reginė, vadovė – Rugilė Šlapkaušienė, programų vadovė – Audronė Tamulienė. Skyrius turi tris garbės nare: Aldona Veselkienė, seserį M. Perpetuą, SSC ir Marija Krauchunienė. Nuo pat įsteigimo šis skyrius yra suruošęs ar dalyvaves daugiau nei 20 parodų Čikagoje, Milwaukee, Boston'e, Philadelphia, Milwauke, Boston'e, New York'e ir Toronto, New York'e.

buvo perkelta į Balzeko Lietuvių kultūros muziejų, o nuo 1993 metų pavasario iškūrė Lietuvių dailės muziejuje, Lemont'e. Čia Institutui skirtose patalpose galėjė eksponuojama viškas, kas archyve turima. Archyvas egzistuoja nuo 1980 metų ir turi sukupęs apie 300 sudovanotų, autentiškų eksponatų, kuriuos galima pamatyti Muziejaus lankymo valandomis šeštadieniais ir sekmadieniais 10 v.r. – 2 v.p.p.

* * *

Aplankius šią kruopščiai su-ruošta tautodailės paroda semi-nara, stebėjus rodinių darbo eiga ir lankytøjų gyvą domėjimą, kaupėsi džiugios mintys, kad mūsų senoliu kurti liaudies meno lobai kažkur karū sumaištę nežuvo, yra branginami, vertinami. Ta meile stengiamasi perduoti jaunajai kartai, kad moderni tekstilė, imantri sintetika, „fabrikiniai“ gaminiai viskuo pertekusioje kasdienybėje neišstumtu nepakartojamo meno. Instituto planuojami kursai jaunimui, reikia tikėtis, patraukne vieną iš jų tarpo susidomėti ir pamilti lietuviškąją tautodailę.

Pradžioje Čikagos skyriui patalpas suteikė į globojo Šv. Kazimiero seserys. Čia Aldonos Veselkienės triūtis i pastan-

gomo buvo suorganizuoti pirmieji audrimi, o vėliau margučių mar-

ginimo, šiaudinių darymo, mez-

gimo ir skyrių dažymo kursai:

1986 metais audrimo studija

nelegalė padėti?

– Galėjot ir padėjot, – priverė jis pusiau duris ir, prieš visas jas uždarydamas, dar prikergė: – Padėjot suvokti, kad vienišuma reikia ne nugalioti, o kėstai iškesti.

– Taip išeina, kad aš ničnieko jums negalejau padėti?

– Galėjot ir padėjot, – priverė jis pusiau duris ir, prieš visas jas uždarydamas, dar prikergė: – Padėjot suvokti, kad vienišuma reikia ne nugalioti, o kėstai iškesti.

– O kaip su tai budeliai ir vaiduokliai?

– Budeliai ir vaiduokliai yra mano budeliai ir vaiduokliai, ir aš jų nenoriu užkar-

ti kitiems.

1993

Cigaretė

Aš stovėjau troleibusė prie durų ir stebėjau, kad né vienas jaunolis ir jaunuolé neatistojta ir neužleidžia vietos senukams ir senutėms, kurių čia buvo geras tuzinas.

Tiksliu pasakius, ne tiek stebėja, kiek įjau lažybų pats su savimi – ar atsiras, kol aš čia važiuosiu, koks galeistingas samarietas ar ne. Kai dvi mergiukės, palaikydamos vienos kitai veidrodėli, éme ryškintis sau lūpas, nuspren-

džiau, kad neatsiras, nors kelias ilgas – nuo Sapiegos iki Menulio. Deja, tuo išsitinkinti man neteko: mat, dienėmis patraukė abiem sminkinius ir vienas viras, kuris kiosko nusipirkė viena brangią cigaretę, užsidegę, patraukė dūmą, bet, pamatęs sustojus, troleibusą, cigareto nusivedė ant šilaginės ir išėjo į tą troleibusą. Stovintis su budionoviška kepruote prie manęs viras suriko „Ura!“ ir puolė pro susivieriančias duris. Susėjo, vikrai pasilenkė ir ištiesė ranką, tačiau ant jos, tos rankos, iš kažkurių susileido sunkus ir išraiškingas... batas. Aš nebegalėjau aplėsti akių nuo to bato – man atrodė, kad jis kažkur buvau matęs. Tuo tarpu troleibusas keistai iš gyvas padarės atsiduso, sudejėvo ir valiukikių tako į priekį. Visi seniai ir senės sugriuvę vienai ant kito ir éme tarpu savę išskinti, bartis. Tačiau aš jūs nesiskiausiai: mano akyse vis stovėjo ir augo tas batas, pamatu igydamas hipnotizojantį vangožiuko batą išvaizdži.

1993

Jonas Mikelinskas

Keturios miniatiūros

Politika

Sausakimšame troleibuse grupė vyru garsiška apie infliaciją, kultūrą, sažinę ir... piktai mini Vytutą Landsbergį. Staiga prie savo ausies girdžiu rūsiukai ištartus žodžius:

– Smatri! Smatri!

– Kas yra? – klausiu lietuviškai.

Tada mano kaimynas, kone virsdamas visu kopus ant manes, sedinčio prie lango, ranga dūre į Petro Cvirkos paminklą ir su didžiausiu pasipiktinimui lietuviškai pradėjo:

– Užklivo va ir šitas!

– Kaip užklivo?

– Ogi taip – stovėjo gerio vietoj, stovėjo dieną, ramus, ar paprastas, bet va užklivo šiems ir... nugrūdo į kampą.

– Kokiemis... štaiems?

– Landsbergininkams, tamsta, landsbergininkams! – piktai jis pūtė man į skruosta prūgusio alaus į česmako kvapą.

– I koki kampą?

– Va į šita, – į šita, – abiem telenom tarsi koki švino gabala jis čiupo mano ranką. – Aš suprantu, teisingiau pasiekus, dar galu suprasti, jeigu jiems užklivo amie, tie kur gręjė netoliškes stovėjo, bet va štaias... Petrelis...

Sakykit, kam jis užliop ant „mozolio“? Raše sau gradius apskrymus, amerikonus prausė, feme maitine ir va... Nieko ten raudono nebuvu. O va į kampą – lyg kokį neklaužada mokinuką nugrūdo.

Nedaug ką tesusigaudydamas, aš tik klausiuosi ir žiūrėjau, bet kai troleibusas pasuko iš Jogailos į Panemunėlės gatvę, nebežiškiau:

– Nieko panašaus. Kaip stovėjo, taip ir tebestovė.

– Tebestovai?! – čiupo jis vėl abiem plaukuotom telenom mano ranką. – Ir tamsta tvirtinti, kad jis tebestovai, kaip stovėjęs?

Aš dar artėjau palinkau prie lango ir dar geriau išžiūrėjau: Stovai!

– Ir toj pacioje vietoj?

Nesuprantu, ko jūs norit. Va ir architektūrinius apiforminimus... sprendimas koks buvo, tokis ir liko. Jokių paminklo perkėlimo žymiai ar nerandu.

– O gal nenorit rasti? – nenusileido atkaklus mano kaimynas. – Visokiu yra.

Užuot jam atsakės ar toliau aiškinės, aš vogčiom émiau apžiūrėti ji pati: prakutes darbininkas ar antraelės istagos tarnautojas, su labai tvarkingu ant viršugalvio uždėta išaugtine skybèle, storokom lūpom, tiesia gražia nosim ir nusklembtu, kone vaikišku smakreliai... Neprovokatorius.

Troleibusus sustojus prie Rotundo gatvės, aš prasibroviai pro žmones, laikydamas rankas į portfelio ištriją, ir netikėtai sugauta kažkienu saga, ir pažvelgiau ten, kur ką tik sedėjau. Dabar mano vieta buvo užėmės jis, „kampinkas“, ir, maning, tik todėl šyptelėjo. O gal – ir iš mano nenuvokumu. Juk jis šventai buvo išsitikinęs, kad Petro Cvirkos paminklas nugarūstas į kampą. Tai išdavė ne til labai tiesių nosis, bet ir išaugtinė skybèle, gerai pritrivinta į stambios, sveikos galvos.

Kita dieną jau specialiai nuvažiau prie to paminklo, kad dar karta išsitikinčiai savomis akimis. Paminklas stovėjo kaip stovėjės, ir net negalvojo... lėjai į kampą.

– Kas taip sudominė? – paklausė vienas iš Sajūdžio Nr. 1 gerbėjų ir pradininkų, netikėtai ejes pro šali.

– Politika, – atsakiai.

1993

Dar yra žmonių

Lijo lietus. Skalsus, monotoniskas, begalinis. Aš skubėjau Piliečių kalno papėdė ir pykau, matydamas, kaip per Vilnelės tiltą vienas paskui kitą slenka penki troleibusai – vėl teks puse valandos laukti, kol pasirodyti kito jų ruja. Staiga išvydau žibintą, šviečiantį žalias viltes spalva.

– Kaipgi šita jie paliko? – paklausiau pats save.

Paklausiau ir sustojau. Dar už sekundės pamačiau senutę, kuri tiesė liesas, išbadėjusias rankas į tą žalias šviesas, tarsi norėdama ja paglostyt. Ir ne tik tiesė rankas, bet ir bedante burną vapėjo:

– Dar yra žmonių, dar yra žmonių, dar yra žmonių...

– Kas atsikito, močiute? – pats nepastebėjau kaip paklausiau.

Ji krūptelėjo, nuleido rankas ir pamažu pamažu, tarsi grēždama pati save ar pabudama į sapno, atsisuko į mane.

– Ogi laimė atsikito, sūneli, – subligo ašaros dar jaunose jos akyse.

– Kok

Žodis, kaip žmogiško bendravimo ženklas ir jėga

Los Angeles LFB 27-ojo literatūros vakaro įžangai

ALÉ RŪTA

Žodj kuriamo iš giliausių savo minčių; arba neapgalvoje nerūpestingai paleidžiamieji tartum piktų paukštį, kai esame padilginti egoizmo, nusivylimu ar pykčio, pavydo ir neapykantos.

Ir žodis – kaip išskridęs paukštis – negrižta. Ištaras ar išspaudintas. Piktų minčių sudilgintiems – ar ne geriau patylėti? Ir surūdijusia, dréskiančia plunksna – ar ne geriau nerasyti?

Kad iš giliausių, protinguo minčiu, iš pačios atviros širdies gime žodžiai plaukti į draugus, net kartais ir i priešus... I kaimynus, bendardarbius, kolegas – net ir i tuos, kurie mumis abejoja, kuriu žvilgsniai į mus kreivi, nepakančius...

Ar ne geriau iš savų minčių prisiskaiti kad ir santūri, o teisingą ir tiesų žodį, taisanti, o ne gruaunanti, gydanti, ne žedanti.

Mes kuriamo žodį, o žodis kuria, grindžia patį gyvenimą – ji nuskaidrinamas, o dažnai, deja, užtemydamas. Aistras paleistas žodis kerta lyp plėraus paukščio snapas – žiedžia, erzina, kartais apiplėšia fiziškai ir moraliai, net žudo.

Kreivas, nenuoširdus žodis uždengia tiesą, mažina pasitikėjimą, skandina viltį. O iš teisinos samonės išplaukiąs ir tiesus žodis prasklaido nesutarimui debes, atgaivina sielą. Toks tiesos ir širdies žodis prisisaukia ir atsiliepėjo pagarbą bei švelnumą.

Lietuvių fronto bičiulių 27-ame literatūros vakare, 1993 m. gruodžio 5 d., Šv. Kazimiero parapijos salėje, Los Angeles: poetas Bernardas Brazdžionis, poetas Kestutis Genys ir romanistė Alė Rūta.

V. Baltušienės nuotrauka

Geriausi žodžio kūrėjai ir mokytojai yra poetai ar poetinės sielos žmonės.

Iš dažnai sunkiu tarp individuų ir visuomenės bendravimo laikotarpiu, kai nebepagėjimi nurodyti gairių geresniams gyvenimui net gudriausi politikai, ka gali žinoti, gal daugiau pagęjtu duoti tautai, visuomenei ir tarpkontinentiniems srovėms poetai? Gal poezija būtų veiksmingesnė ir galingesnė už diplomatinę ir politiką?

Kokios mūsu, individu, dažnos

bendravimo savokos? Koks mūsu žodynas?

Štai pavyzdys iš gausiai iprasčių žodžių: kritika, priekaištai, nepasitikėjimas, prieškabumas, apkalbos, godumas, pavydas...

Ir, antra vertus, žodyne šviečia: nuolankumas, supratimas, užuojauta, pagalba, atsargumas, domumas, švelnumas... Kad tai antrojo žodyno šviesiji žodžiai plaukiotarp mūsų ir plaukti – ištarti bei parašyti – ir į mūsų Tėvynę!

Reikštū atsiminti, kad virš visų šviesių žodžių yra dar ypatingi, kurie ne vien kuria gyvenimą, o sudaro net jo pagrindus; tai žodžiai: tikėjimas, pasitikėjimas, meilė, viltis...

Brangiųj, išsklausykime dabar – štandien – i poetų gilių kūrybinių gelmių žodžius, kurie gal įkvėps ir mūs gal sužidys sielas. Išsklausykime i ju balsą, i poetinių minčių, tarytum, sklenčiančių sparnus, kurie parodys kryptį ir kelia į tautą, tėvynę, tiesą, viltį ir... proži.

Trys siluetai

Pabaigai: iš Los Angeles LFB literatūros vakarų galerijos

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

Šiemet ivyko jau 27-as Los Angeles Lietuvių fronto bičiulių rengiamas literatūros vakaras su pagrindiniu programos atlikėju, pakvietu iš Lietuvos aktoriumi ir poetu Kestučiu Geniu. I pirmajį rengini 1966 buvo pakvietas iš Čikagos Alyzas Baronas, tuo metu buvęs Lietuvos rašytojų draugijos išeivijoje pirmuininkas, beletristas ir poetas humoristas.

I tas literatūros programas, dažnai pajavairintas muzikos ir dainos menu, vykstančias pirmą gruodžio savaitgalį, per tą laiką buvo kiesta poetai ir beletristai – kūrėjai įvairaus žanro, nevienodų literatūros mokyklų, nebūtinai patriotai ar kosmopolitai, estetai ar asketai (tévas Leonidas Andriekus, vienuolis pranciškonas); vyrai ir moterys, īvairaus amžiaus, gal daugiau negu trijų kartų žmonės.

Programas yra atlikę iš kitur kvesti šie rašytojai: Jonas Aistis,

Leonardas Andriekus, Alyzas Baronas, Kazys Bradūnas, Česlovas Grincevičius, Jurgis Jankus, Paulius Jurkus, Anatolijus Kairys, Julius Keleras, Marytė Kontrimaitė, Juozas Kraliukas, Henrikas Nagys, Edita Nazaraitė, Birutė Pūkelevičiūtė, Danguolė Sadūnaitė, Julija Savaite-Gylėnė, Antanas Vaiciulaitis, Vytautas Volertas. Savi, Los Angeles aplypinkės gyvenantieji rašytojai, kai kurie net po kelis kartus prie programų prisidėjo: Ale Rūta, Bernardas Brazdžionis, Jurgis Gliauda, Danutė Mitkinė, Elena Tumiene, Rūta Kleva Vidžiūnienė, Pranas Visvydas.

Kiekvienas galėjome ta proga su rašytoju susitikti, susipažinti, skaitant pasiklausyti, per pertrauką ranką paspausti, autografa gauti. Taip ir buvo. Tuo ir

esame praturtėjė. Tuo ir į Lietuvą nuvažiavę galim pasigirti: mačiau tą girdėjau kita poeta, susipažinu su trečiu, negaliu užmiršti to ar an...

Mačiau ir girdėjau. Ir galu pasakyti, kaip jis skaito savo kūrybą, kaip atrodo. Norėčiau ir aš dabar tai padaryti. Bet kad jų tiek daug, o laiko maža. Pakalbėsi tik apie tuos, kurie yra mię, ir jų nebesusitikime, nebeigirsiame šioje asaru pakalnėje, mūsų gyvenime. Ju yra try: Aistis, Baronas ir Vaiciulaitis. Štai jų portretų šešeliai.

Mačiau ir aš juos ir ne kartą girdėjau.

Mačiau gyva Joną Aistį, filosofijos mokslo daktara, laipsnių igūjusį Paryžiuje, po Antrojo pasaulinio karo dirbus Kongreso bibliotekoje, Washington'e. Jonas Aistis maždaug tokio užgo kaip kanauninkas Tumas. Tumas-Vaiciagantas į labai mėgo, kartu abu yra dalyvavę literatūros vakarose Lietuvoje. Visuomet turėjė nesibaigiančių kalbu.

Poetas Aistis (iš Aleksandravicių šeimos, su kuriais pernai su neserim ir broliu poeto paminėjime Lietuvoje dar susitikom) universiteto studiju metais pasirašinėjęs Jonu Kosso-Aleksandraviciūm, tik vėlesnais metais pasirinko ne tik kaip pseudonimą – literatūrinių vardų, bet ir dokumentaliai į oficialino kaip pavardę. Iš pažiūros žmogus, kaip ir visi mirtingieji, net ir poeto nevaidino (kaip jo kolega Miškinis ar jų abiejų meisteris Binkis), kuktus, be jokios didybės manijos, ir graudus. Ka jau kalbēti apie graudumą. Kuryboje jis pasiekė mūsų graudžiosios poezijos viršumę, į kurią pirmas buvo ikopės Antanas Vienazindys.

Ne kartą viename literatūros pasirodymo esam dalyvavę trys tos pačios kartos poetai: Jonas Kosso-Aleksandravicius, Antanas Miškinis ir šiu žodžiu autorius. Man paliko atmintyje kažkokių charakteristiką: Jonas verka, Antanas dainuoja, o Bernardas šaukia.

Savo kūrybą Aistis skaitė

Kestutis Genys

LAISVĖJAME

Garbė visiems mūsų šventosios žemės piligrimams.
Kurie per Lietuvos kalvarijas, tremčią kelias,
Kaip kryžių nešė mums laisvę ir prisikėlimą!
Garbė Jums mūsų žemės didvyriai ir hankiniai!

Jūsų aukoj mes štandien Tiesos Žodį išpažiustum –
Jau ir netikėliai stebuklais pradeda tiket,
Jau Lietuva į Lietuvą iš nutremties sugrižta,
Jau Lietuvoje lietuviškai mes mokomės kalbę.

Jau skamba atgimimo varpas, taip ilgai tylėjęs,
Jau iššviečia, blaivosi pragedruliasi dangus,
Jau atsidūsta iš numirusiuji priskelęs
Lietuvoje Žmogus.

TESTAMENTAS

Ka mylėjau, kuo tikėjau –
Viskas buvo surašytas...
Skamba gyvas mano žodis,
Ištaras pačiu laiku.

Aš budėjau visą naktį
Ir sulaukiau austant ryto.
Savo širdi sueliuota
Lietuvai aš palieku.

Mano kelias – Paukščio kelias...
Danguje – žvaigždžių Sietynas.
Žaižaruoją mano Saulė –
Mano Meilės Žibury.

Aš dabar jau nebedalis:
Su manim laisvo Tėvynė,
Su manim paulius visas,
Lietuva – mano širdy.

1989.X.10

Už tą mažą mažumelį,
Salstelėjusi gurkneli,
Už Saulutės spindulėlį,
Kuris pašvietė man kelia.

Už mylėtą – nemylėtą,
Už tikėtą ir apviltą,
I eiles, kur nesudėta,
Scenoje nesuvaidinta.

Už tuos, kas dar paliekat
Pasiildyt prie ugnelės –
Dėkui Jums už viską – dėkui –
Ir atleiskite, jei galit.

1979.X.18

Jau seniai mes nebešvenčiam
Nei Kalėdų – nei Velykų
Jau po visko – jau po švenčiu –
Nieko švento nebeliko

Kaip nugelę lapai
Be gyvybės šitos raidės
Liko Praetis – ant kapo –
Fotografijos ir skaidres

Liko tik – Prisiminimai –
Užsięsusis kelionė –
Tėvas – Motina – gimtinė
Liko Tėviškėje – brolis.

Liko dar ant Žalio Kalno
Kupiškio gatvės smėlis
Liko ašara ant delno
Židinys užgeso. Plėnys.

1980.IV.18

(būtinai tik skaitė, nes Miškinis perpus deklamavo) iš nedidelii lapelių, tarp pirštų laikydamas, kad vejas jų neisplėstu, jei prie pulto – pasidės ir prispaude, kad jie neskubėt verstis, nes jis turi visus iki galos perskaityti.

Skaitė neisleidamas teksto iš akio, kad nedingtu nė vienas takės ženklias, kad žodis neprastas savo prasmės ir ryšio su visu tekstu.

Itraukę į savo lietuvišką teksto Heinrich Heine elutes, jis taip skaitė jas –
Ich weiss nicht, was soll es

dass ich so traurig bin,
kad mes jutome, kaip skliautas
eina vis tamšys, o Jono daina
graudyn ir ištabyn...

Gališinė sakyt: mačiau gyva Alyzą Baroną, nebūtinai baroną (mažajā b rādo), bet vaistieti nuo Vabalninko ir kartu būtinti, nes jis čia mokėsi gimnazijoje ir „gim“, ir augo kaip literatas, Leonardo Žitkevičiaus (Baltie Pavabalių), Eugenijus Matusevičius vienmetis, Balio Sruogos, kun. Kazimiero Vinco Stonio, Kasio Binklio šeimai.

Stambus kūno sudėjimo, ne beduon, per judrus, neikartliuojantis

POEZIJA

Poezija – ne žodžiuose,
Ne ritmuose, ne rimuose...
Poezija – ne muzikoje
Ir ne dainoje – – –
Poezija – kai keliamės
Pažadinti iš mirusiu,
Kai siela išsilaisvina,
Ir baigias vergija.

Poezija – ne sielvartas,
Poezija – ne ašaros,
Poezija – ne kibirkšty,
Ne laužo pelenai,
Poezija – kai meldžiamės,
Kai atleidimo prašome,
Kada iš naujo gimstame –
Gyventi amžinai.

1985.V.16

VASARIO 16

Liejasi ir liejasi iš tų pačių gelmiu,
Iš to pačio šaltinėlio mano eilės.
Lietuva, jei Tau užtektu šių mano eilės,
Lietuva, jei Tau užtektu mano meilės.

Jeigu Tau užtektu tik savęs pačios, –
Žemės ir dangaus i viena susiliejusių,
Nepažinčiau aš nei džiaugsmo, nei kančios,
Nerašyčiau aš galbūt šių eileraščių.

Būčiau aš tik pilhas varganas žmogus,
Tik maža smiltelė, vėjui pučiant,
Būčiau aš, o mano Lietuv, galbūt
Be tavęs, iš viso aš nebūčiau.

1982.II.16

PAŠAUKIMAS

Ne todėl, kad noriu,
O todėl, kad reikia,
O todėl, kad negaliu kitaip –
Dievas tarė – kelkis!
Dievas tarė – laikas,
Ten, kur tave šaukia, – ten ir eik!

Ten, kur Tave šaukia
Tavo pašaukimasis –
Niekio nemaldauk ir neprašyk.
Po Svarstyklų ženklui
Tu esi užgimes.
Imk i ranką plunksna ir ražyk!

Ir daugiau – ne žodžio.
Viskas pasakyta.
Pasakyta man, ir aš rašau,
Ir kitos malonės,
Pašaukimo kito
Nemaldauj aš ir neprašau.

1987

Kestutis Genys 1991 metais apie save taip rašė: „Gimiai 1928 metais Kaune. 1946 metais baigė Saulės gimnaziją, išėjo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą. Pastudijaves filologijos fakultete keturis semestrus, 1947 metais išvystė mokytis į Maskvos Leningradas teatro meno institutą. 1952 metais ji baigė, pradėjau dirbti Kauno dramos teatre aktoriu. Nuo 1956 metų pradėjau vaidenti ir kine“.

„Eilutių dienoraštį pradėjau rašyti nuo 1941 metų. Iš šio dienoraštio eilutių 1988 metais sudar

Čiurlionio ir Chopin'o muzika Balzuko muziejuje

**SONATA IR ROKAS
ZUBOVAI**

Gerbiajmeji *Draugo* skaitojojai jau, be abeo, žino, kad Balzuko Lietuvos kultūros muziejuje sausio 23 diena, sekmadienį, trečią valandą popiet, ivysk **kasmetinis mūsų (Sonatos ir Roko Zubovai)** fortepijono muzikos koncertas.

Šiu metu koncertas galiapti ir paskutiniuoju mūsų pasirodymu muziejuje – savo studijas Čikagoje baigiamė, ir dar nera aišku, kur mus likimas toliau nubloks. Todėl skiriame ypatingą dėmesį šiam savo susitikimui su lietuviška publiką.

Šio koncerto programai pasirinkome vien Čiurlionio ir Chopin'o kūrinius. Manome, kad šis pasirinkimas šalia grynai meninės – muzikinės intrigos taip pat siūlo ir tam tikrą polemijin turinį. Čia ir norime su gerbiajais skaitojais pasidalinti kuriomis mintimis apie šiu dviejų menininkų reikšmę mums ir visai muzikinei kultūrai.

Nemaža istorinių, idėjinų, geografinių ir biografinių paralelių ir bendrumų abiejų muzikų likimuoje apsprendė, kad, kai tik kalba pakrypsta lietuviškos ir lenkiškos muzikinių kultūrų temos link, Čiurlionio ir Chopin'o pavardės visada iškyla greta.

Abu didieji savų tautų sūnūs gimė ir užaugo su savo tautų tautiniu išsivaduojamuoj: dejimu, nuo pat vaikystės bu... girdyti patriotinėmis tautinėmis nuotaikomis. Abu pasižymėjo neeilinė intelektualinė potencija absorbuoti europinės kultūros sukauptą patirtį ir tradiciją (Čiurlionio atveju kultūrinis laukas apėmė ir Rytu filosofiją bei kultūrą) ir ją perteikti unikalium tautiniu pavidalu. Abu didieji menininkai yra tautinių lietuvių ar lenkų muzikinių mokyklių tradicijų pagrindėjai. Ir net daugiau – dažnai atveju šių geniu kūrinių nuotaikos ir vidinių pasauliai kuria supratimą, kas yra būdinga lietuvių ar lenkų tautiniams charakteriui, kokia yra šiu tautų pasaulėjauta. Čiurlionio ir Chopin'o kūryba tapo tarsi pagrindu ir išeities tašku, vertinant vėlesnių kartų lietuvių ir lenkų kompozitorų kūrybą, ju „tautiskumą“. Be abejonių, kai kad Čiurlionio muzikinės vizijos, kompozitorius mintys apie kūrybą, jo didele meilė lietuvių liaudies dainų intonacijoms tapo ikvėpimo šaltiniu ateinančių kartų lietuvių kompozitoriams, taip ir Chopin'o nuotaikai ir idėja pasaulis, lenkišku šokių ritmai ir charakteriai yra idėjų aruodas lenkų muzikinės kultūros atstovams.

Ir Čiurlionis, ir Chopin's anksčiai paliko savo tévynę, ieškodami galimių tėtinių muzikos studijas Europos kultūros sostinėse. Abu neturėjo galimių praleisti nors kiek ilgesnių laikų savo giminuose kraštose. Abu, sudeginti iš vidaus savo begalinės potencijos ir talentų, anksčiai pasitraukė iš šio pasaulio, palikę ateities karoms tik spėlioti, kaip toliau būtų vystėsi jų talentai, kokių dar dväsinius horizontus jie būtu mums atverē.

Ir Čiurlionis, ir Chopin'o kūrybiniai principai nesutapo su tradiciinių laikotarpio braizu, todėl jų unikalus menas buvo nesuprastas ir klaudingai įvertintas ne tek amžininkui, bet ir ateities kartu. Tik Arthur Rubinstein, Claudio Arrau ir kitų didžiųjų pianistų deka daugiau nei tria ketvirčiai amžiaus po Chopin'o mirties publika atkreipė dėmesį į didelę vidinę itampę, dramą ir tvirtą valią, slypinčią kiekvienam Chopin'o kūrybyje, jo muzikos filosofines ir etines gelmes.

Čiurlionis dar ilgai po mirties buvo vadinas lietuviškuoju Chopin'u. Ir tik pastaraisiais

Pianistai Sonata ir Rokas Zubovai

Vlado Bacevičiaus nuotrauka

Naujos knygos

• Nijolė Bogutaitė Dédiniénė. **ŠALTINELIS**. 95 etiudai fortepijonui lietuviškų dainų motyvais. Vilnius: „Muzika“, 1993. Didelio formato, 120 puslapių.

Apie autorię:

Būdama 1991 metais Lietuvoje, Nijolė Bogutaitė Dédiniénė lankėsi M. K. Čiurlionio vidurinėje mokykloje, per ega-minus klausėsi jaunųjų pianistų skambinimo, susitiko su pedagogais. Tada ji mokyklos pedagogams parodė savo sumanytus 44 etiudus lietuvių dainų temomis. Tai buvo nauja ir įdomu. Etiuduose buvo nuosekliai išdėstyta medžiaga skambinimo fortepijonui išgudžiamas ugdyti. Jų sudėtyje tvarka rodė, kad autorė gerai pažista fortepijonu išraiškos galimybes ir puikiai išmano mokymo skambinti fortepijonu metodiką. Tačiau bene svarbiavusia buvo tai, kad šalia „amerikietiško“ racionalumo, etiudai buvo nuotaikinių ir patrauklūs. Ji perteikė lietuvių dainų melodinguamą, ju intonaciją ir ritmo įvairumą, kuriuos autorė subtiliai panaudojo pianistiniam ugdyti.

Gimnaziją ir aukštajai mokslo Nijolė Bogutaitė Dédiniénė baigė jau Jungtinėse Amerikos Valstiyse. Atvykusi į Baltimore, gavo Peabody Preparatory School of Music stipendiją. Baigusi šią mokyklą, istojo į Peabody Konseruatoriją. Pagrindinė studijų disciplina buvo fortepijonas. Mokėsi pas lenkų kilmės dėstytoją Mieczysławą Münz.

Smulkių kompozicijas Nijolė pradėjo rašinėti seniai. Sukūrė dainų rašytojų Jurgio Jankaus vaidinimui „Trys Juozės šeštadienai“ ir Julijos Dantienės Nijolė Bogutaitė Dédiniénė rinkinėje.

„Iš Lietuvos beveik nieko neatimini, išskyrus dainas, kurias dainuodavo pusbroliai, ir žmonių giedojimą Kybartu bažnyčioje“, – pasakoja Nijolė. „Lietuviai dainas pamila labai anksti, jomis visada domėdavausi, o vėliau perprata ir įtaką subtilybės. Man yra didelė džiaugsmas savo gimičiam kraštui grąžinti dainas, kurios pereja per svetur gauto išsimokslinimo ir ilgios fortepijoninės pedagoginės patirties prizmę“.

Nijolė Bogutaitė Dédiniénė savo norą igyvendino.

A. Jurgelionis

lietuviškos gamtos pasaulio ir naujuų kultūrių itaku, patirti studijų Varšuvos metais. Ši jaunaviška, dideliu poleikiu ir užmoju pasižyminti kompozicija, žavi givia energija ir idėju šviežumu. Variacijos, parasytos Čiurlionio draugo, lenkų dailininko Boleslavo Čarkovskio pavardės raidžių pagrindu, atskleidžia Čiurlionio sugebėjimą sudetingiausius struktūrinius ir polifoniškus kūrinius elementus su jungtinių vieningon muzikinėn drobėn, kurios didelė meninė vertė buvo sudaro ne vien į tiek šie kompozicinių elementų ir struktūrų, bet muzikinių minčių, charakterių pasaulių ir paveikslų turtungumas ir patrauklumas. Abu šie Čiurlionio kūrinių bus atliekami Čikagoje pirmą kartą – Sonata tili 1993 metais buvo pianistės Birutės Vainiūnaitės pastangų dėka suredaguota ir išspaustinta, o variacijas profesorių Vytautas Landsbergis suredagavo aštantajame dešimtmetyje. Gilinosi fortepijono

metodikos teorijoje jau nuo studijų Peabody Conservatory of Music (1954-58) iki magistro laipsnio piano pedagogikoje West Chester universitete (1989). Yra įvairių muzikinių renginių organizatorė ir dalyvė, kartu su Emilia Bogutiene sudarytoja knygos *Zaidimai ir rateliai vairuojant* (1984).

Irašas viršelyje „etiudai fortepijonui lietuviškų dainų motyvais“ turi dvejopą prasmę. Žodis etiudas primena fortepijonu techniką ir pirštų miklinimo mokyklą. Tačiau jau Robert Schumann manė, jog etiudas – pats universalusias žanras su lengva ir malonia forma bei aiškiu ir apibrežtu darbo tikslu... Ši universalis etiudo forma „priglaudė“ lietuviškų dainų motyvus. Tuo būdu antroji šio 95 pjesių rinkinio prasmė – pažintinė: atlikėjas turi progos išsamiai susipažinti su lietuvių liaudies dainomis. Lietuviškos melodijos parinktos ir su grupuotos, ižvalgai panaudojant jų perdibimo galimybes. Kniga susideda iš dviejų dalių, kuriose dar mažai pažengia pianistas nuosekliai supažindinamas su pagrindiniais fortepijonu skambinimo išgudžiai, užduotis laipsniškai sunkinan. Autorė dėmesinga patims pagrindiniam fortepijoninės technikos išgudžiai: rankos pozicijos lavinimui, frazavimui, įvairių intervalų ir pasažų

skambinimui, charakteriniems fortepijonu faktūros elementams, alberti ir ostinato bosams, ornamentikai ir kitims klausimams.

Šis rinkinys unikalus tuo, kad Jame rasiame ir dainelių tekstus. Juos kruopščiai surinko Birutė Misievičienė. Kadangi daug dainų šiandien jau nedainuoja, tekstuose iš esuotinių išskirti įvairiuose archyvuose.

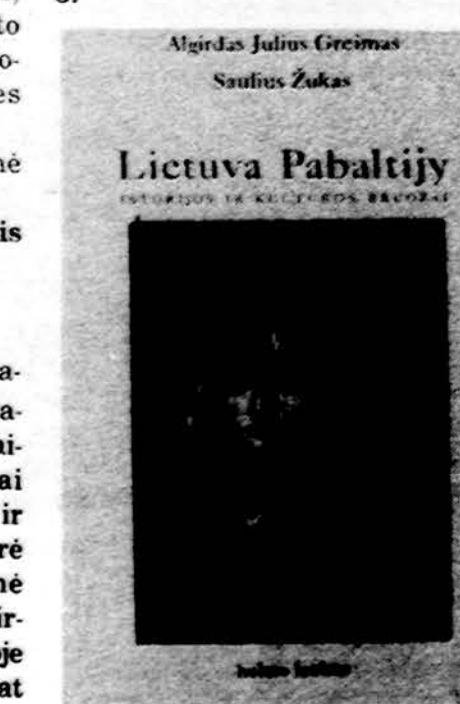
Nijolės Bogutaitės Dédiniénės *Šaltinėlis* praturtina lietuviškų fortepijonu pradžiamokslinių sarašą, praplėsdamas pedagogų galimybes ugdyti mažajį pianistą lietuviškos muzikos pagrindu.

Liucija Drasutienė
Lietuvos muzikos akademija

„Baltos lankos“ – žurnalas ir knygų leidyba

Atgimimo laikotarpiu Vilniuje pradėtas leisti naujas kultūros žurnalas *Baltos lankos: tekstai ir interpretacijos*. Kartu buvo išleista ir „Baltų lankų“ knyga leidykla. Jai vadovauja žinomas lietuvių literatūros mokslininkas ir kritikas Saulius Žukas. Iki 1993 metų pabaigos buvo išleistas šios knygos:

Baltos lankos: tekstai ir interpretacijos. Sąsiuviniai Nr. 1, 2, 3.

Algirdas Julius Greimas ir Saulius Žukas, *Lietuva Pabaltijy. Kultūros ir istorijos bruozai*, 49 iliustracijos, 160 psl.

A. Frossard, *Jono Pauliaus II pasaulis* (Le monde de Jean-Paul II), 176 psl.

Zibuntas Miklys, *La Lithuanie. Pays entre deux mondes*, 40 ps.

Claude Levi-Strauss, *Rasé ir istorija* (Race et histoire), 75 ps.

Martynas Mažvydas, *Katekizmas iki raištų* (iš serijos „Biblioteka Baltica“), faksimiliinis leidinys, kietais viršeliais, su futiliu.

Philippe Ariès, *Mirties supratimas Vakarų kultūros istorijoje* (Essais sur l'histoire de la mort en Occident), esė rinkinys, 288 psl.

Albert Camus, *Rinktiniai esė* (Essais), kietais viršeliais, 566 psl.

J.-F. Lyotard, *Postmodernus būvis* (La condition postmoderne), 170 psl.

A. Mickūnas ir D. Stewart, *Fenomenologinė filosofija* (Exploring Phenomenology), 194 psl.

1994 metais leidyklos yra užsibrėta išleisti šiuos veikalus:

Radauskas (straipsnių rinkinys), vertinai iš prancūzų ir anglų kalbų.

L. Hjelmslev, *Kalba La language*.

„Baltų lankų“ leidyklos išleistas knygos, kaip ir žurnales *Baltos lankos*, gaunamos ir Amerikoje. „Baltų lankų“ leidykla JAV atstovauja Jūra Avižienytė, pas kuria galima šias knygas bei žurnale užsisakyti, o taip pat gauti daugiau informaciją apie leidyklos darbą bei tolimesnius planus. Adresas: Jūra Avižienytė, 2016 West Huron, Apt. 2F, Chicago, IL 60612. Telefonas: (312) 243-0799.

Trys siluetai

(Atkelta iš 3 psl.)

tojas, vaikų pasaulio draugas, taip pat ir literatūros mokalo vyras, knygu aptarejas, kūrybos kritikas.

Daugiau negu vidutiniško ūgio,

letū judesių, nemegsta nei žodžio, nei gesto išdaigu. Rimtybė

neišpasakyta, bet kai gerai nusiteikės nusisypso, nors „prie ro-

nos dék“, tikra dūsia...

Ir, be to, tikros europietiškos kultūros, gerai išaukėtas, diplomato povyzas. Kalba lyg pa-

niuromis, bet kiekvienas žodis

sukirčiuotas pagal Jona Jablon-

ski, nors jis kilusiam iš Želvių,

beveik iš vidurio Suvalki-

jos, iš Jablonskio mokyties ne-

reflejo. Jo sintaksės, gramatikos

ir žodyno gali pasimokyti kiek-

vienas aukštaitis, nors jis būtų ir

Baronas, nekalbant jau apie „bro-

liu žemaitėlius“.

Vaičiulaitis – ne koks iš kaimo

vidurio, bet matęs daug sveto,

išmanas apie meną, politiką, bet

jei tomis temomis kada rašė, tai

taik kai reikėjo kaip tartautejui.

Beje, būčiau užmiršas – kuri

laiką dirbo ir diplomatinėje Va-

tkano atstovybeje.

Tekstą skaito be artistinių iš-

monių, paprastu paprasčiau-

si, lyg būtų perspėjė klausyto-

– gerbiajimai, susikaupim, už-

mirkinių visa aplinka, musik-

kim iš ašų pasaulių. Ir pats tuo,

kai skaitė, labai rūpino. Rašydamas

iš adatos galėjo prisaldyti

vežimą, kaip *Valentino*, kuri kai